

BULETIN INFORMATIV URBACT

ianuarie 2010 nr.3

BULETIN INFORMATIV URBACT

- Dileme cu privire la programele de regenerare urbană
- Schimburi de experiență în cadrul Conferinței Anuale URBACT 2009 în domeniul politicii de incluziune activă
- Știri URBACT

DILEME CU PRIVIRE LA PROGRAMELE INTEGRATE DE REGENERARE URBANĂ PENTRU ZONE DE ACȚIUNE DELIMITATE ÎN CADRUL ORAȘELOR

“Noua generație” de programe integrate de regenerare urbană urmărește să îmbunătățească zonele defavorizate prin intervenții multi-sectoriale complexe, interconectate, care să acopere nu doar problemele fizice și sociale, ci și o gamă largă de aspecte privind guvernarea și guvernanta. Însă, în spatele acestei înțelegeri generale, sunt puternic dezbătute două dileme delicate:

1. Ar trebui sau nu ca intervențiile să vizeze zonele defavorizate?

Una dintre dilemele regenerării urbane este legată de însăși valoarea și raționamentul

acestui tip de intervenție. Susținătorii intervențiilor pe zone delimitate în cadrul orașelor argumentează că, deși programele generale anti-sărăcie sunt esențiale, intervențiile directe în zonele cele mai defavorizate din orașe sunt de o importanță primară. Astfel de intervenții sunt necesare pentru a corecta neajunsurile pieței (infuziile de capital ocolesc zonele problemă ale orașelor) și a oferi mai multe oportunități rezidenților, îmbunătățind accesul acestora pe piața muncii și la diverse instituții.

Există, totuși, critici puternice ale acestor politici care vizează zonele de acțiune urbană, rezultate din perspective mai largi, argumentând că asemenea abordări doar transferă problemele între diferite zone ale orașului. Criticii subliniază că inițiativele pe zone de acțiune urbană sunt binevenite doar când problemele majore ale unei zone sunt legate de caracteristici fizice ale acesteia (de ex., construcții sau spații publice degradate). Dacă problemele zonei sunt predominant sociale sau legate de lipsa locurilor de muncă, intervențiile nu ar trebui să fie concentrate doar pe acea zonă. Această apreciere este, totuși, în dezacord cu constatarea potrivit căreia politicile orizontale nu “rezolvă” de multe ori problemele grupurilor celor mai marginalizate ale societății, și anume locuitorii zonelor defavorizate din orașe.

Înutil de arătat că dilema rațiunii intervențiilor pe zone de acțiune urbană nu are o rezolvare, niciuna dintre viziunile oponente nefiind universal acceptate. Toate argumentele ridicate în cadrul dezbaterii sunt adevărate într-o oarecare măsură (pentru fiecare dintre argumente pot fi găsite cazuri

concrete care să “probeze” validitatea acestora).

3

2. Modalități de abordare a structurii sociale unilaterale a zonelor defavorizate

Altă dilemă privește componența socială a locuitorilor din zonele defavorizate. Potrivit abordării recente, „la modă”, de „mixitate socială”, zonele marcate de probleme ale orașelor nu pot fi îmbunătățite cu rezultate care să dureze pe termen lung dacă nu se realizează o schimbare în structura socială locală (de exemplu, obținerea unei structuri sociale variate prin înlocuirea unei părți a rezidenților cu un statut social precar cu locuitori cu un statut social mai înalt). Creșterea popularității politicilor de mixitate socială se lovește totuși de limitele intervențiilor integrate adresate în special zonelor defavorizate. Potrivit rezultatelor unui raport de cercetare olandez, ideea atragerii de rezidenți înstăriți în zonele cu probleme nu funcționează. O altă problemă o constituie lunga perioadă de timp necesară dezvoltării unei comunicări reale între diferitele straturi sociale care locuiesc în același cartier. Ideile mixității sociale, dacă nu sunt aplicate cu grijă și în combinație cu alte intervenții publice, pot duce la *gentrificare urbană**, în evidentă contradicție cu obiectivele sociale ale politicii de locuire.

În timp ce în toate țările din vestul Europei se desfășoară dezbateri legate de mixitatea socială, această temă este puțin menționată în țările estice, foste socialiste. Unul dintre motivele acestei diferențe este faptul că în aceste țări, marile ansambluri de locuințe și părți deteriorate ale centrelor orașelor nu sunt încă la fel de segregate ca în multe dintre orașele țărilor vestice. Există, totuși, și o altă motivație. În țările foste socialiste există foarte puține locuințe sociale (fondul de locuințe a fost privatizat și nu s-au construit locuințe noi), astfel încât a găsi spații de locuit pentru persoanele dezavantajate social este aproape imposibil, iar integrarea acestora în cartierele existente este, de asemenea, dificilă din cauza puternicelor tendințe de excluziune socială ale majorității populației.

* *gentrificarea urbana este "un proces fizic, economic, social și cultural care presupune ocuparea de către populația înstărită, cu status social ridicat a zonelor supraaglomerate, locuite de populație defavorizată social sau a cartierelor muncitorești și dislocarea vechilor rezidenți"* (Chris Hammet)

Legătura între scara teritorială și caracterul social al intervențiilor de regenerare urbană

Deși se dovedește că nu există răspunsuri clare la dilemele privind regenerarea urbană concentrată pe zone de acțiune urbană din cadrul orașelor sau intervențiile orizontale și de câtă mixitate socială este nevoie, analiza comună a celor două subiecte, mixitatea socială și intervențiile de regenerare urbană axate pe zone de acțiune urbană ne oferă o serie de concluzii importante.

Intervențiile de regenerare urbană nu trebuie să fie adresate exclusiv unei zone. Chiar și în cazurile în care majoritatea lor se concentrează pe o zonă defavorizată selectată, trebuie să fie binecunoscut faptul că anumite tipuri de probleme (de ex. locuri de muncă, educație, asigurări de sănătate) nu pot fi tratate exclusiv în limitele reduse ale zonei urbane de acțiune delimitate și prin urmare sunt necesare intervenții dincolo de aria selectată, pe o scară teritorială mult mai largă.

Cu cât este mai puternică segregarea socio-spațială a unei zone de acțiune urbană, cu atât este mai necesar un tip de intervenții axat pe “mixitate socială”. Cu toate acestea, pentru a minimiza efectele externe negative, asemenea intervenții ar trebui planificate pe o scară teritorială mai largă (la scara orașului sau a regiunii). Acest lucru presupune și că intervențiile nu ar trebui să se limiteze la zonele defavorizate ale orașului, iar monitorizarea efectelor ar trebui, de asemenea, să se realizeze pentru întregul teritoriu.

Într-un scenariu optim, atât intervențiile axate pe zone de acțiune urbană, cât și cele orizontale (care vizează locuitorii) ar trebui să se regăsească în cadrul unei strategii de regenerare urbană mai largi, care să includă o perspectivă pe termen lung asupra aspectelor economice, de mediu și sociale ale dezvoltării întregului teritoriu al orașului și care să fundamenteze crearea politicilor orizontale și pentru intervenție în zonele de acțiune urbană.

Rezumat al analizei realizate de Iván Tosics, expert lider al grupului de lucru URBACT NODUS.

Citiți versiunea completă a articolului pe website-ul URBACT.

REPORTAJ

- **Măsurile de incluziune activă traversează generațiile;**
- **Schimb de experiență între orașe la Conferința Anuală URBACT 2009 de la Stockholm.**

La Conferința Anuală URBACT de la Stockholm, din data de 25 noiembrie 2009, la care au participat mai mult de 320 de persoane, s-a discutat despre provocările **dezvoltării urbane durabile integrate** în contextul regresiei economice și al nesiguranței privind aspectele de mediu.

Atelierele de lucru tematice și interactive s-au concentrat pe dezbateri privind: inovația și creativitatea, capitalul uman și antreprenoriatul, orașele și schimbările demografice, păstrarea sau crearea de noi identități urbane, modele de guvernare, regenerarea zonelor defavorizate, implementarea Cartei de la Leipzig și reacția orașelor la criza economică.

Câteva constatări și rezultate ale atelierului de lucru "Incluziunea Socială Activă"

Scopul atelierului tematic a constat în descrierea concluziilor comune rezultate în urma activității a trei rețele URBACT - My Generation, Active Age și Co-Net - și implicarea participanților în dezbaterile acestora.

Pentru a maximiza oportunitatea de interacțiune și pentru a evita "uciderea sesiunii prin PowerPoint", s-a folosit un singur slide reprezentând *peisajul* Incluziunii Active pentru a descrie abordările utilizate prin cele trei rețele. Activitățile efectuate prin intermediul rețelelor au fost suprapuse pe acest fundal. Veți găsi mai jos prezentări a 5 dintre aceste proiecte.

1. Andrea Moreira Santos, reprezentant al proiectului **URBACT My Generation**, a vorbit despre **"Fotbalul de stradă"** care este utilizat în Birmingham și Glasgow ca mijloc de comunicare pentru tineri și familiile lor. Suprapunând o activitate binecunoscută, ușor de întreprins, cu un mediu fizic de desfășurare cunoscut, actorii implicați au reușit să-i antreneze în activitate pe mulți dintre tinerii din cartier, și nu doar băieți. Pe măsură ce tinerii își dezvoltă aptitudinile și angajamentul, aceștia pot încerca să obțină un post de ucenic sau chiar o slujbă.

2. Fiorenza Deriu a prezentat trei proiecte ale rețelei **URBACT ActiveAge**. Primul pe listă a fost **"Bunicii și Internetul"**, al Fundației Lumea Digitală (Fondazione Mondo Digitale) – Roma. Proiectul ilustrează o interesantă experiență care arată cum dezavantajul tehnologic care îi afectează pe cei în vârstă poate fi depășit printr-un schimb de cunoștințe între generații. Elevii din ciclul primar și secundar al unui mare număr de școli situate în diferite zone ale Romei au fost implicați cu rol de "instructori" într-un proiect care urmărește îmbunătățirea capacităților vârstnicilor în utilizarea dispozitivelor digitale. Proiectul este considerat un mare succes.

3. Doamna Deriu a prezentat proiectul **"Voluntarii seniori își folosesc expertiza pentru a ajuta tinerii antreprenori"**, SECOT – Sevilla, tot în cadrul rețelei **URBACT Active Age**.

Proiectul permite persoanelor care și-au încheiat cariera profesională să poată petrece o parte din timpul lor liber în activități de consultanță de afaceri, sprijinind totodată îmbătrânirea activă a populației. Proiectul urmărește întărirea relațiilor dintre seniori și noile generații. Concret, voluntarii seniori oferă expertiza lor pe plan profesional pentru a ajuta IMM-uri, tineri antreprenori și persoane care întâmpină dificultăți sociale sau chiar excluziune socială.

4. Samira Hack, reprezentant al proiectului **URBACT CoNet**, a prezentat **"Căsuța verde"** – Malmö, Olanda. Proiectul a dezvoltat un loc de întâlnire, construit de tineri pentru tineri, cu obiectivul de a atrage adolescenții din cartierul Fosie al orașului Malmö. "Căsuța verde" a fost construită pentru a oferi tinerilor, mulți dintre ei imigranți, un loc în care să-și petreacă timpul liber, în felul acesta fiind ținută departe de pericolul vieții pe străzi.

Construcția nu este doar un loc de întâlnire, aceasta fiind dotată cu echipamente cum ar

fi: un studio radio, un studio de mixaj și unul de înregistrări. Inițiativa urmărește implicarea socială a tinerilor și cultivarea participării la viața comunitară. Este vorba de dărâmarea barierelor existente între diverse religii și culturi și dezamorsarea conflictelor, prin consolidarea sentimentelor de încredere și respect. Prin implicarea în activitățile „Căsuței verzi” tinerii pot obține slujbe de gestionare a diverselor activități în cadrul proiectului, lucrând cu ceilalți tineri în calitate de angajați. Prezentarea proiectului a fost deosebit de atractivă, arătând mult angajament și pasiune.

5. Ultimul exemplu a fost expus de Ulf Hägglund, reprezentant al proiectului **URBACT My Generation**, și anume prezentarea inițiativei **“C-Stick”**- Antwerp. În 2006-2007, JES, o organizație non-profit care activează în scopul creării de oportunități egale pentru tineri de a participa activ în societate, a dezvoltat proiectul „C-Stick”. Acesta este o bază de date centrală în care tinerii pot strânge și păstra diverse tipuri de informații utile. Proiectul le oferă un cadru de lucru pentru planurile de dezvoltare personală și conține un instrument de creare a CV-urilor personalizate într-un mod foarte rapid și ușor. În proiectul „C-Stick” atenția se concentrează în principal pe identificarea și dezvoltarea competențelor cheie. Portofoliul se creează pe o unitate USB, dispozitiv foarte cunoscut și atractiv în rândul tinerilor, care mai are și alte avantaje: în primul rând poate fi în permanență actualizat; în al doilea rând, este un instrument concret și tangibil pe care tinerii îl pot avea asupra lor în orice moment, spre deosebire de portofoliile care sunt stocate pe o pagină de Internet. Cu toate acestea, portofoliul C-Stick de pe unitatea USB este conectat prin intermediul Internetului și la un server, pentru siguranța datelor. Instrumentul mai este conectat la un sistem administrativ prin care instructorii pot trimite fișiere și evaluări ale competențelor către elevii lor.

Sesiunea finală a Conferinței

După o discuție animată, Robert Arnkil, expert lider al rețelei My Generation și promotor al “Peisajului Incluziunii Active”, a concluzionat spunând că: “poveștile și exemplele expuse astăzi ar trebui considerate un mesaj al unui schimb cultural și chiar dacă acest lucru nu se întâmplă peste noapte, chiar dacă nu toate exemplele sunt perfect transferabile acum, acest proces a început deja!”

[Citiți mai mult aici](#)

ȘTIRI URBACT

16 noi proiecte URBACT au fost aprobate de comitetul de monitorizare URBACT pe 24 ianuarie 2009. Proiectele aprobate intră acum în Faza de Dezvoltare, în care își vor completa parteneriatele. Dacă doriți să deveniți parteneri ai acestora, vă rugăm să contactați Partenerii Lideri.

În tabelul de mai jos găsiți descrierile noilor proiecte :

Numele proiectului	Problematika analizată	Parteneriat inițial (urmează a se lărgi în perioada fazei de dezvoltare)
Active Travel Network	Abordarea problemelor de transport prin promovarea mersului pe jos și a mersului cu bicicleta în orașe de talie mică și mijlocie	Weiz (AT) - Partener Lider Novara (IT) Sebeș (RO) Dundee (UK) Radzinkow (PL)
Bring Up	Abordări integrate ale politicilor pentru combaterea efectelor crizei cu accent pe soluții integrate urbane și de peisaj urban în zonele dezavantajate, cu piețe ale proprietăților lipsite de dinamism	Comunitatea Urbană Dunkerque (FR) - Partener Lider Bärnbach (AT) Sosnowiec (PL) Jöhvi (EE) Asti (IT)
CASH	Renovare durabilă a stocului de locuințe urmărind reducerea consumului de energie al clădirilor existente	Echirolles (FR) - Partener Lider Frankfurt (DE) Consiliul orașenesc Bridgens (UK) Ptolemaida (EL) Yambol (BG)
ESIMEC	Combaterea efectelor crizei în orașe de talie medie prin definirea de strategii inovante în scopul atragerii investițiilor, promovării antreprenoriatelor și dezvoltarea economiei cunoașterii	Consiliul orașenesc Basingstoke și Deane (UK) - Partener Lider Communauté d'Agglomération du Grand Besançon (FR) Albacete (ES) Charleroi (BE) Bistrița (RO)
EVUE	Strategii integrate și durabile pentru promovarea utilizării vehiculelor electrice în orașe	Westminster (UK) - Partener Leader Zografou (EL) Stockholm (SE) Frankfurt (DE) Suceava (RO)
Historiccentres Net	Abordări integrate pentru managementul durabil al centrelor istorice ale orașelor	Faenza (IT) - Partener Lider Pézenas (FR) Melissa (IT) Corfu (EL) Schwäbisch Gmünd (DE)

InteGROW	Strategii integrate vizând incluziunea socială a tinerilor cu risc de excluziune socială	Consortium Red Local (ES) - Partener Lider Pescara (IT) Sundsvalls (SE) Mediaș (RO) Zefyri (EL)
LINKS	Ameliorarea locuirii în centrele istorice ale orașelor, urmărind îmbunătățirea mediului și condițiilor de trai în condițiile prezervării patrimoniului urban	Bayonne (FR) - Partener Lider Delft (NL) Veria (EL) Formigine (IT) Almería (ES)
OP-ACT	Răspuns la provocările oferite de orașele confruntate cu fenomenul de depopulare, pentru a face față schimbărilor demografice, declinului zonelor industriale și crizei economice	Leoben (AT) - Partener Lider Motril (ES) Ancona (IT) Mediaș (RO) Notodden (NO)
Roma-Net	Îmbunătățirea integrării populației rome prin dezvoltarea accesului la servicii importante, incluziune activă pe piața muncii, educație și programe de <i>self-help</i>	Budapest (HU) - Partener Lider Udine (IT) Heraklion (EL) Karviná (CZ) Amadora (PT)
SURE	Diversificarea economiilor locale în zonele defavorizate ale orașelor de talie medie prin dezvoltarea modelului de reabilitare urbană integrată socio- economică	Eger (HU) - Partener Lider Pori (FI) Dun Laoghaire Rathdown (IE) Alcobaça (PT) Larnaca (CY)
Together	Incluziunea socială și bunăstare în orașe prin dezvoltarea unei strânse cooperări între autoritățile publice, cetățeni și actorii privați (principiul responsabilității împărțite)	Mulhouse (FR) - Partener Lider Braine l'Alleud (BE) Covilha (PT) Salaspils (LV) Pergine Valsugana (IT)
URBENENERGY	Crearea unui mediu urban eficient energetic prin dezvoltarea unor cadre integrate privind îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea optimă a surselor de energie regenerabile	Avrig (RO) - Partener Lider Pyrgos (EL) Consiliul Regional Durham (UK) Dve Mogili (BG) Tulln (AT)
Common Sense	Cooperarea Autorităților de Management ale Programelor Operaționale pentru promovarea dezvoltării urbane durabile integrate	Provincia Gelderland (NL) - Partener Lider Regiunea Wielkopolska (PL) Regiunea Sicilia (IT) Agenția Suedeză Tillväxtverket pentru Creștere Economică și Regională (SE)
Sha.Ke	Reabilitarea și revitalizarea spațiilor publice din zonele urbane defavorizate	Universitatea IUAV, Veneția (IT) - Partener Lider Universitatea Tehnologică din Viena (AT) Universitatea Egee (EL) Regiunea Puglia (IT)

UrSEnE	Strategii durabile pentru obținerea eficienței energetice aplicate dezvoltării urbane	Universitatea Tehnică de Construcții București (RO) - Partener Lider Cesena (IT) Primăria sectorului 2 a Municipiului București (RO) Universitatea Jonkoping, Școala de Ingineri (SW)
---------------	---	--

Datele de contact ale Partenerilor Lider se găsesc [aici](#)

Toate legăturile din textul buletinului direcționează către website-ul URBACT, unde informația este disponibilă doar în limbile engleză și franceză.

URBACT II

URBACT este un program european care facilitează schimbul de informații în vederea promovării dezvoltării urbane durabile. Programul oferă posibilitatea orașelor să conlucreze în scopul obținerii de răspunsuri la provocările urbane majore, confirmând rolul crucial pe care centrele urbane îl au în confruntarea cu schimbările tot mai complexe prin care trece societatea. URBACT susține orașele în dezvoltarea de soluții pragmatice, noi și durabile, care integrează dimensiunile socială, economică și cea privind mediul înconjurător. Programul facilitează schimbul de bune practici și experiențe între toți specialiștii europeni implicați în domeniul politicii urbane. În prezent, în Programul URBACT sunt implicate 185 de orașe, 29 de țări și 5000 de participanți activi.

Direcția Generală Dezvoltare Teritorială din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului îndeplinește rolul de Punct Național de Diseminare (PND) în România, având atribuții de diseminare a informațiilor privind derularea acestui Program. Pe pagina PND URBACT veți putea consulta lunar un buletin informativ transmis de către Secretariatul Programului URBACT, conținând note, rapoarte și știri din domeniul dezvoltării urbane durabile.

www.urbact.eu

www.mdrl.ro

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI TURISMULUI

Connecting cities
Building successes

